

بررسی کیفیت شیمیایی آب زیرزمینی دشت دز فول - اندیمشک جهت مصارف کشاورزی در سال های خشک و ترسالی

معصومه فراستی*^۱، مجید بهزاد^۱، عبدعلی ناصری^۱

*Email : farasati_1362@yahoo.com

۱- به ترتیب دانشجوی دکترا، دانشیار و دانشیار بخش آبیاری و زهکشی دانشکده مهندسی علوم آب، دانشگاه شهید چمران اهواز

چکیده

مصرف آب با کیفیت نامطلوب در کشاورزی علاوه بر کاهش محصول و ایجاد مشکل برای سیستم های آبیاری، خصوصیات فیزیکی خاک را نیز از بین می برد که نتیجه آن بایر شدن اراضی است. لذا باید به جنبه های کیفی آب و وجود عناصر زیان آور در آن توجه خاصی مبذول گردد. با توجه به اینکه در سال ۸۴-۸۵ سالی پر باران بوده و تقریباً سه برابر بارندگی سال ۸۶-۸۷ بوده است، در این تحقیق کیفیت آبهای زیرزمینی محدوده دز فول - اندیمشک در شمال شهرستان خوزستان، واقع در استان خوزستان در سالهای ۸۴-۸۵، ۸۵-۸۶ و ۸۶-۸۷، از نظر آبیاری محصولات کشاورزی مورد بررسی قرار گرفته است. بدین منظور از اطلاعات و داده های پارامترهای کیفی آب آزمایشگاه کیفیت آب سازمان آب و برق خوزستان استفاده گردید. سپس بر اساس استانداردها و توصیه های موجود برای مصارف کشاورزی از جمله ویل کوکس و جدول آیرز و وسکات، کیفیت آب در هر فصل مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد، در طبقه بندی ویل کوکس، آب زیرزمینی منطقه دز فول - اندیمشک از نظر نسبت جذب سدیم (SAR) در کلاس ۱ (گروه عالی تا خوب) و از نظر شوری (EC)، در کلاس ۳ (شوری زیاد) قرار گرفت که بیانگر کلاس C₃-S₁ بوده و برای مصارف کشاورزی دارای محدودیت کم تا متوسط می باشد. کیفیت آب زیرزمینی در این فصول، از نظر مقدار سدیم جهت آبیاری سطحی و آبیاری بارانی مطلوب است و از نظر غلظت کلر، برای آبیاری سطحی و بارانی دارای محدودیت کم تا متوسطی می باشد و از نظر غلظت بیکربنات و اسیدیته محدودیتی ندارد. در سال ۸۴-۸۵ که بارندگی زیاد بوده نسبت به سال ۸۶-۸۷، شوری و دیگر خصوصیات شیمیایی آب چاههای مورد مطالعه، تغییر چندانی نداشته است، به علت اینکه آبهای زیرزمینی کمتر از آبهای سطحی دچار تغییرات قرار گرفته و کیفیت آنها کمتر تغییر می کند.

واژه های کلیدی: کیفیت آب، نمودار ویل کوکس، دشت دز فول - اندیمشک، مصارف کشاورزی، خشکسالی